

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer n. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. á. Hirdetési ár: négyhétbör sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. kr. az utolsó sorért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

Lapunk folyama a jövő ápril 1-jén új évnegyedbe menvén át, tisztelettel kérjük fel t. cz. előfizetőinket további megrendeléseik megtételére.

Előfizetési ár:

Ápril—decemberi folyamra . . . 9 ft.
Félévre . . . 6 " a. é.
Évnegyedre . . . 3 " a. é.

Az előfizetési pénzek lapunk kiadó-hivatalába Stein J. középutcai könyvkereskedésébe bérmentve küldendők.

Kolozsvár, martius 24-én 1862.

(D) A görög lázzadás mind bir fontossággal, dacára azon híreknek, melyek a megtámadott királyi házra nézve kedvezőleg hangoznak; s ha elgondoljuk, hogy közelebből a lázzádók Victor Emanuel király kisebbik fiát kiálták ki királyuknak, ugy azonnal belátjuk, hogy azon forradalom által nem a monarchia eszméje, hanem a német befolyás alatt álló, s azt hasonló születésénél fogva ottan érvényesíteni kívánó dynastia van megtámadva; szint ugy mint Modena, Toscana stb. népe megtámadta volt s elűzte saját uralkodóit, kikben az idegen uralmat érezte önmaga felett.

Vajjon mennyi részben lehet kevésbé idegen a görögökre nézve az olasz forradalmi király fia, mint Otto király? Az alkotmányosság és szabadság ügyszéke foltéveszté vitta ki Victor Emanuel király a savoyai ház dicsőségéül; és im ez az oka talán annak, hogy a békületlen népek hozzá folyamodnak, királyi házával ábrándoznak.

Görögországnak görög király kell; s ez nem azt teszi, hogy görögnek született legyen; de azt, hogy tekintse az e században annyi dicsőséggel, oly hős forradalom által fölébredett Görögországot saját hazájának, kösse össze saját királyi háza boldogságát boldogságával, dicsőségét dicsőségével az általa kormányzott országnak.

Nem mulhatlan szükség, hogy valamely dynastia okvetlenül azon nemzet tagja legyen, melyet kormányoz; a nélkül is nagygyá és dicsővé teheti az általa kormányzott országot, s fennhagyhatja abban örök emléket mint amaz országnak legnagyobb fia.

Mikor a magyar nemzet az Anjouházat királyi trónjára emelte, s midőn e házból megszületett e nemzet egyik legnagyobb királya I. Lajos, gondolt-e valaha arra a magyar, hogy e dicső uralkodó nem az ő véreből származott? Nem! ő csak arra gondolt, hogy a király mint az ország atyja, dicsőséget hozott a nemzet boldogságára s három tengerig terjesztette ki, győzedelmes hadjáratai által, a fényes magyar királyság határait.

És magyar lón a király nagy tettei s az általa kormányzott nemzet szeretete által; nem kívánta más szellemben kormányozni népét mint annak geniusa és ő törvényei szerint, s ha földjén honosita haladási eszméket, azt meggyőződés és nemzeti akarat által vitte véghez.

Otto király trónját a görög forradalom emelte föl, s nagy jövőt látszott biztosítani annak az, hogy ez új királyság fölött európai szerződéseknél fogva három közbenjáró nagyhatalom (Francia-, Angol- és Oroszország) őrködött; azonban a király bajor királyi házból származván, közelebbi összeköttetésben állott a német hatalmakkal, s bevitte országába ezen királyi házak terjeszkedésének szokott eszközeit: az idegen impopulatiót s a külföldiek magas polczokra emelését. Ezen eljárás volt az, mely a görög király uralkodásának mindjárt első korszakát megháborította. A Kalergis és Makrijannis vezetése alatt indult, s egy nap bevégzett fölkelés 1843 sept. 15-én egyenesen az idegeneknek a főhivatalokra való bevitele miatt ütött ki, s a király annak volt kitéve, hogy a forradalommal azonnal kiegyez-

zék s elűzve a főhatalomról az idegeneket, nemzeti miniszteriumot alakítsanak.

Ott hol már az uralkodó és nép közt a bizalmatlanság harca elkezdődött, nehezen áll viszsza azon valódi boldogító állapot, mely a nemzet és uralkodó közti kölcsönös szeretet által a legvalószínűbban képes biztosítani valamely állam nyugalomát. Otto királynak sem lehetett soha kellőleg csöndes uralkodása; a zavart pénzügyviszonyok, a soha teljesen meg nem nyertett, sem le nem igazított nemzet kebelében erős pártarcok, az elhíresült tengeri rabló kalandok, a kormány gyöngesége szemben mindezekkel, s talán ezenkívül a görög nemzetnek magának is igen nagyra törekvő álmai, melyeket a szomszéd Törökország elgyengülése évtizedekint mind inkább előtérbe állított, ezen kívül pedig a görög ritusnál fogva az orosz, a német uralkodóháznál fogva Ausztria, a katolicizmusnál fogva Franciaország, s a szomszédos jóniai szigetek birtoklásánál fogva Anglia befolyása: ezen kicsiny királyságot annyi összeütköző érdekek közt hánykolhatta, hogy valóban nem lehet csodálkozni azon, ha az uralkodás ottan gyöngye, s a forradalom mind egyre kiujul, míg végre egy erélyes kormányzás áll elő, mely e földterületet vagy rendbe szedje, vagy pedig hódító erővel kiterjeszse és újra alakítsa.

Görögországban már egy megszokták a lázzadásokat, hogy a mostaninak sem tulajdonitanánk igen nagy fontosságot, hogy ha az az európai viszonyok által nem vált volna felette fontossá.

Amde meg kell gondolnunk, hogy Olaszország cselekvő férfai ma is nyílt kihívásokkal törnek Róma és Velence után, míg szomszédunkban a keleti keresztények lázzadoznak, s az emelkedő keleti válsággal a görög lázzadás összeköttetésben lenni látszik.

Most ugyan legújabb hírek szerint a királyi sereg már-már megtörik a lázzadást a főbb pontokon; ezzel azonban nem mulhatlanul zárva be az események, s a tíz más pontokon ismét kigyuladhat.

Igy ezen kérdés, mely most csak az előjártak stadiumában áll, oly gyuladása lehet a tűznek, melyből egykor kelet lángba borulása, s nagy európai hadjáratok eseményei fejlődhetnek ki. Most lesz-e ez vagy évek múlva? azt általában az európai viszonyok, kiválólag pedig a keleti viszályok sorsa döntendi el.

Sajtóper Bécsben.

A „Wanderer“ című bécsi lap ellen folyamatba tett monstre sajtóper f. hó 19-én vette kezdetét. A törvényszék legelőbb is azon vádat tárgyalta, mely a nevezett közlöny ellen a közönség zavarása miatt emelték. Az államügyész felolvasta a vádat szerkesztője és tulajdonosa Grasz Móricz, munkatársai Falk Miksa és Seyfried lovag s nyomtatója Förster Frigyes ellen. A bevádolt cikkek közül egyik „A magyar ügyben“ szóló 1861 oct. 24-ről, melyben az udv. cancellaria gyanúsított, hogy eszközül hagyja magát használni oly rendszabályokra, melyeknek felelősségét a többi kormányközegek restellik elvállalni; továbbá: „A pesti legújabb események“ ugyanazon év oct. 25-ről, melyben az államügyész értelmezése szerint az államkormány rendszere és intézkedései kárhóztára méltóknak nyilvánítottak. Harmadik cikk: „A kormány új határozatai“ oct. 30-ról, melyben azon célzattal vádoltatik a kormány, hogy csak neve szerint akar ismét helytartótanácsot, s az october 1. februárnak tökéletesen feláldozza stb., melyek mind kétségbevonják a kormány őszinte alkotmányos érzületét, és irányuk — mint a vádirat továbbá mondja — az, hogy a febr. 26-ki alkotmány kivételenségét bizonyítsák be, s a kedélyeket iránta gyűlöletre és megvetésre izgassák, és ennélfogva a kormány elleni igazgatással a közönséget megzavarják. A két utóbbi cikkek szerzőjeit dr. Falk Miksa tűnik ki, legalább az általa tollbamondott cikkek egyes részeire nézve; miből következtetni lehet, hogy egészen is töle származtak s e szerint azok közléséért a felelősség őt illeti.

A tárgyalás folyamában Grasz szerkesztő azt állítja, hogy ő kezeli a lap teljes vezetését s minden cikk kezén megy keresztül, melyeket ő átolvasás után leggyakrabban megváltoztat. Seyfried betegsége miatt a felelős szerkesztésben nem veheti át a részt, mely őt megilletné. — Förster csak egyszerű nyomtatója a lapnak. — Falk 14 év óta munkatársa a „Wanderer“-nek, a szemléket írja, s vagy önállólag írja cikkeket, vagy a szerkesztő által kijelölt anyagból dolgozza azokat. Grasz épen azért nem nevezheti meg az incriminált cikkek szerzőit, mivel fentartja magának, a cikkekét belátása szerint változtatni. A bemutatott kéziratokat ismeri, de a személyeket, a kik írták, nem. Először: Tehát

őn nem akarja a szerzőket megnevezni? Grasz: Nem. Förster nyomtató sem ismeri a kérdéses cikkek szerzőit? Falkot csak egyszer látta, akkor sem a szerkesztőségben, hanem a takarékpénztárnál. — Végre Falk személyesen is kérdőre vonatván azt mondja, hogy az első cikkről egyáltalában semmit sem tud. A mi a másik két cikket illeti, ama részeket, melyeket tollnoka irt, magának ismeri, de a többi részekre nézve őt hó múlva már nem mondhatja meg mi az övé, s mi származik idegen kézből.

Ezután a kérdéses cikkek tartalmának vizsgálatához fogtak. Grasz saját védelmül azt hozza fel, hogy az első cikk megítélésére nézve azon politikai viszonyokat kell szem előtt tartani, melyeknek befolyása alatt irattak. Akkorában ostromállapotról s mindenféle kényszer rendszabályokról keringtek hírek. A második cikkre nézve Grasz azt feleli, hogy az szintén oly rendszabály ellen intéztetett, mely soha életbe nem lépett, t. i. az ostromállapot rendszere ellen. S miután azt a kormány nem alkalmazta, a vád is megszűnik. A harmadikra nézve azzal igazolja magát, hogy az polemikus modorban a centralistikus organumok ellen intéztetett. Hogy „az october a febr. 26-ának feláldoztatott“, ezen tétel Majláth kilépésére és több főispánok leköszönésére vonatkozik. Nem a kormányformát támadja meg, hanem csupán a ministeriumbeli pártszakadékokról szól. Azon vádra, hogy a kérdéses cikkben a kormány alkotmányos jelleme tagadtatik, azt válaszolja, hogy ő soha sem agítalt a februári pártos mellőzésére, hanem csak annak hiányaira utalt. Dr. Wiedenfeld, Falk védője, védenézet azzal igazolja, hogy oly ő conservatív lap mint a „Hirnök“, azt veti szemére egy cikkében: miszerint ugylátszik, hogy Falk nagyon is az államministerium intentióit követi, s abban fáradozik, hogy a magyarokat a bécsi birodalmi tanács eszméjével megbarátkoztassa, hol azok a csehek és lengyelekkel az ellenzék padjait foglalják el. Az államügyész azon ellenvetésére, hogy a „Pesti Hirnök“ idézett cikke politikai természetű, azt feleli tovább, hogy épen csak azt akarta megmutatni, hogy ellenfelei maguk is bizonyítványt adnak mellette, hogy a kormány és alkotmány elleni gyűlöletre nem izgat. — Dr. Falk továbbá a „Presse“ cikkeiből azt is megmutatja, hogy ő egyáltalában nem tartozik az extrém pártokhoz, hanem épen az enyvedező. Az ülés 2 órakor d. u. befejeztetvén, másnap reggelre halasztatott. — Ez érdekes sajtó-per főmizanataiban figyelemmel kísérendjük. (Sürgöny).

Udvarhelyszék, márczius 15-én. 1862.

Nemes Udvarhely anyaszékelyszék részére is a cs. királyi törvényszéki személyzet kinevezetett. (A névsor már közöltük.)

E szerint tehát a törvényszék alakulva van, csak hogy az sem az országbírói értekezletet, sem pedig a régi törvényes perrendtartást nem fogja szemei előtt tartani, hanem az osztrák perrendtartás és polgári ügy mint büntetőtörvények szerint fog eljárni; a főügyész is ezek szerint fog hízsem algalálni.

A martius 11-diki „Korunk“ Udvarhelyszék anyagi helyzetéről egy feljajdulást hoz. Sok igaz is van biz abban! csak hogy a feljajdulónak példával kellene előljárni; mert bizony-bizony arra anyagi tehetőség épp ugy van, mint bár melyikünknek. Vagy csak tervekét szeretet papírosra faragni s a kivitelt másokra bízni? Hej uraim! ez nem igen szép, mivel nem a szép szó, hanem a nemes példa szokott követőkre találni; vagy talán már egyéb fontos vagy plane hivatalos elfoglaltatások nem engedik?

Az unjonezőszázeirás is székünkben már teljesen megtörtént, a már holnap kezdődik a menekülni óhajtok megvizsgálása. Láttam a bűződi dullói járás és ez eddigi járás hét községenek unjonezőszázeirási költségvetést, mely nem tesz kevesebbet, mint a feltett kilencz napra 89 forintot és 89 krt osztrák értékben.

A kereszturi dullói járásban, mint biztoson értesültem, a sorszámbuzás martius 28-án, a valóságos sorozás pedig az egész kereszturi kerületben ápril 4-én leend.

R. . . . S.

Fáva, martius hó.

A zágoni (Háromszéken) népiskola téli közpróbatétele folyó martius hó 2-án és 3-án folya le. Én csak az utolsó nap lehettem jelen. S e nap reám s bizonyosan minden jelenlét ügybarátja nézve valóságos lelki örömeim napja volt. Ezen iskola még alig négy éves, alapítva a zágoni ev. ref. közönség által. Három rendes tanító van állandó díjazással ellátva. Névszerint: Veres Sándor ur 450, Szabó Károly és Gál Domokos urak három három száz o. é. forint évi fizetéssel, szállással s némi más mellékjövdelemmel. Van ezenkívül még két osztályu leányiskola, a rendes iskolamester és harangozó vezetése alatt. Helybeli pap t. Demeter Sámuel urnak pedig, ki az iskola igazgatója s egyszersmind az összes növendékesereg vallásitanítója, ktlönleges szolgálatját az egyház évenként 200 o. é. forinttal díjazza. Az iskola a legszükségesebb kellékekkel, mint földabroszok, gümők, szakkönyvek, el van látva. Tanító lakok részben már építvék és a meg hiányzóakra nézve, az iskola szomszédóságában alkalmas helyiségek vannak vásárolva. S mindennek fedezésére ezen virágzó egyház képes volt néhány év alatt több mint 30 ezer o. é. frtot alapítványozni, s népiskolája jövőjét biztos alapra fektetni.

Uram! Egy ily egyházközönség előtt kalapot lehet emelni. Nem ok nélkül szokta n. t. esperesünk Csizsér Mihály ur kedélyes catoi modorában mondogatni: „Zágon csak egy van...”. Azonban nagyot hibázunk, ha rendes lelkész t. Demeter Sámuel urnak is, ezen iskola megalapítása és folytonos előhaladása körüli buzgalmát és töretlen erélyét kellőleg nem méltányoljuk! De a fenntisztelt tanítók is derekasan hozzá látnak szakmájukhoz. Öröm volt hallani 4 osztályba sorozott 118 tanonczukat. Alapos, értelmes, bátor és otthonos feleleteik- és összehangzott szép énekeikkel dicsérik meg derék tanítóikat. Szerencsétlen a közvizsgát Rikán-belőli ref. főgondnok méltóságos Lázár Mihály ur és sepsi-szent-györgyi gymnasiumi gondnok tekintetes Donát József ur is. Főgondnok mélt. Lázár Mihály ur a zágoni iskolára nézve is kedves emlékvé tette innepelt jelenlétét. Ugyanis a jelen teli vizsgalóra 12, a jövő nyárra 20 új fírt méltóztatott különböző pénzemekben, a kitűnőbb tanonczok közt kiosztandó ösztöndíjjal ajándékozni. És ezen 32 új forintot felül egy császári aranyat jutalomkönyvekre. Isten az ilyen gyümölcsöző drága életnek éveit sokasítsa meg anyaszentegyházunk és iskolánk boldogítására!!

Végül szíves köszönet zágoni kebligondnok tekintetes Vajna László urnak, ki a vizsgalatra megjelent vidéki értelmiséget uri terítékéhez meghívni kegyeskedett.

Finta István,
orbai-director.

Polcsán, mart. 10. 1862.

Szerkesztő ur! Ritkán látott ön annyi mooskot egy rakáson, mennyit a „Romanul” ez idei 40. számában többben, Aradról, Erdélyből (tökéletes igaz) dr. Oroszhegyre ráraának, minden az „Alföld”-ben megjelent romániai le-
vélért. Barátunknak csak az a keserű mulatsága, hogy ama tudósítások legnagyobb részét nem ő írta, még is magának kell elköltenie a fekete levest. E sajnálatos tényt csak azért említem, mert ön levelezője még darócósabb megtámadásokkal volt fenyegetve; csak miután észrevehető, hogy nem mindenki ijed meg a maga árnyékától, választák a pseudo-hazafiak a mázos fegyvert, melyhez fenekedni, mint a minap önnek írtam, nincs kedvem. De kérdem a román urakat: mi célra vezetnek ama mindenkor mérges kifakadásait, melyekből soha sem hiányzanak ama tarka phrasok, hogy mi magyarok ázsiai, vad, oláhfaló népek vagyunk, kikről a románok immár 800 év óta égbekiáltó méltatlanságokat szenvednek? Vajjon nem célszerűbb volna-e, félretelve a helytelenül alkalmazott „tine minté”-ket, biggadtan szöszöszölni edes közös ügyüket? mely iránytól tudommal, még eddig egyetlen egy romániai magyar levelező sem tért le. Nem tudjuk, hányadrésze az oláh nemzetnek szenved Daco-Romániában, mert legalább műveltebb egyéniségei e kórt tagadják; de annyit meggyőződéssel mondhatunk, hogy ha tökéletes alapos reményük van is az ábránd egykori valósága iránt, eszéltelenül cselekednek, hogy a valahai

nagy hatalom kebelében még nevezetes nagy terhetet foglaló néppel oly csintalanul iparkodnak elbánni. Egy néppel, melynek való ságos történelme van, melynek nemzeti jogai ezredév óta tetleg helyet foglalnak Európában, nem lehet amugy könnyedén „bátjokuráni”. Meg kiváltképen latolják meg még ma ama közmondást: sokat akarna a szarka... Am hagyján még a történelmi jogi tért is, csak vessük föl: valóban nélkülünk remélik megalapítani nemzeti jövő boldogságukat? Lehetetlen! Oh hiába rázzuk, bontogatjuk a hálózatot; kibonyolítatlanul össze van szőve sorsunk. Tehát, nem a mi kívánság, hanem a mi lehetséges, arra törekedni közös földadatunk. Tegyenek le egyszer román testvéreink a hű acsarkodásról, kísértés meg a békés kiegyenlítés ösvényét — melytől mámorunkban oly igen idegenek — fogadom, hogy hasznosabban itt ki a dolog mindnyájunknak. Hát azt a fekete tengert minek annyit emlegetni? Hiszen ha kiegyenlítettük érdekeinket, nem sáptozunk senki másé után; sőt a román is honos lehet földünkön, akár Tiszántúl, Dunántúl.

De önkérmékeket festenek maguknak, s azok előtt borzongnak. Egyébiránt itt az időjárás tavaszra vált. Sok havunk volt, nagy az olvadás; de a folyók egy rendületlen. Galaczon rémülettel szemlélők a víz naponként egy lábnyi emelkedését. A raktárakat biztosabb helyek felé ürítik; a gabonás hajók felsőbb révek felé indítottak. Azonban a közlekedés iszonyú rossz és ha Isten nem irtalmaz, sokan oda rekednek az ár torkába. Az ujjonczos az itt is foly. A fejedelemségek közös országgyűlése szakadatlanul munkálkodik. Híre jött, hogy a herceg csakugyan elutazott Párisba. E ténynek egyáltalán nagy fontosságot tulajdonítanak.

O. J.

Ó v á s .

Alatt írtak az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye részletes zsinatjának idei január 16-án, a sz. udvarhelyi főiskola részére 1856-ban tett örök alapítvány tárgyában hozott határozata ellen (mely ellen a nyílt óvást a „K. Közöny” 32-dik számában tisz. Bacsoni Ádám ref. lelkész megkezdte), minthogy a hírlapi tér szerencsére még fenn van az iskolai közügy érdekében is, mi is nyílt óvásunkat tesszük meg ezennel, és pedig ily okokon: azon határozat a) törvénytelen, b) háládatlan s hazafiatlan, c) kivihetetlen.

a) Törvénytelen, midőn az azáltal elérendék egy részletes zsinat második napján egy izgékony töredék által, ugyszólva csak becsempésztetett tárgyalás alá; mert igaz, hogy a partialis zsinat helyének (Szolokma) igen félre eső távolága s az akkori idő zordonsága dacára is, a nem kis érdekű „successio” kérdése népes gyűlést vont vala egybe, de az első nap eltárgyaltnak látszván minden egyházi s iskolai közügy, a papság nagyobb része határozott, kik közüliek éppen alatt írtak is, s a kevés ott maradtak izgult kijátszásának lehet nevezni, hogy második napon eléránták a sz. udvarhelyi főtanodát is, és szokásuk szerint a tanárokat elleni kifakadásokban azonosítják (igen helytelenül)

a tanár urak személyeit s az iskolát, mint közintézetet; de még inkább becsempésztetnek lehet mondani ez ügyet a külömben igen derék s jó tapintatú esperes — mint elnök — ur részéről, ki e gyűlést összehívó körlevelében egy betűvel se tüzte volt ki, s első napon is egy szóval se érintette e tárgyat, s a kinek ennél fogva nem is kell vala azt szönyegre jutni engedni.

b) Háládatlan s hazafiatlan, annyira a mennyire háládatos és hazafias tett volt ezen áldozat 1856-ban, midőn ezen egyházmegye 54 papja és 3 segédpapja 5—6-on kívül mind a sz. udvarhelyi főtanodának, mint edes anyának neveltje s akkor teszik az áldozat megtagadást, mikor az annak megajánlásakor átalános ok nem hogy megszünt volna, sőt még egy nyabb szükség veszi igénybe a kiterjedt és nagyobb szerű áldozatot; értjük a jogtani széket, mely midőn ezen iskolai évre 400 frt fizetéssel ideiglenesen ellátott, azon kellene iparkodni, hogy a jogtanfolyam is megállandósítsák és a jogtanári fizetés kellő mértékre emeltessek; s a mikor megint ezen sz. udvarhelyi főtanodában a zene-, rajz- és szépírási tanítás igen nagy csonkaságát, hogy ne mondjuk, merő hiányát kellene helyreítni.

c) Kivihetetlen nemcsak azon elvnl fogva: promissum cadit in debitum, hanem azon oknál fogva főleg, mert ezen örök alapítvány a törvényességnek elonthatatlan mellékével bir. Ugyanis ez a ref. anya sz. e. ház szokott rendtartása szerint a törvényhozás és megerősítés minden stadiumin keresztül ment, a partialis sz. szék örökre megajánlotta, határozatilag s gyakorlatilag érvényesítette, a köz szent zsinat és a mlgtos egyházi főtanács helybenhagyta, confirmálták. Megjegyezvén végül azt, hogy a hol a törvény, közérdek s hazafias áldozat oly hamar s oly könnyen ki-
jásztatik, ott nem sok s nem dicső jövőndöt lehet ígérni más közérdekli intézménynek is, mint p. o. az özevy-árvtár, egyházmegyei könyvtár sat. ott nem könnyen lehető felvirulását jósoljuk meg az egyházi életnek. Sz. Udvarhelyen, mart. 20. 1862.

Zajzon Ferencz s. k. sz. udvarhelyi ref. pap,
és László Ignác, farszádi ref. pap.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Azon hir, hogy a Királyhágón innen és pedig Kolozsvárt kormánylap alapították, valosul. Gámán Zsigmond, az iparkamara titoknok, mint szerkesztő már szétküldé előfizetési felhívást „Erdélyi hivatalos értesítő” ezim alatt még e hóban indítandó lapjára, mely hetenkint négyszer negyedrében, s a tárgyak mennyiségéhez képest fél vagy egész even fog megjelenni. Tárgyai lesznek: hivatalos értesítései a kormánynak magyar, román és német nyelven, minden nemű hivatalos és magán hirdetések és a fontosabb piacokon fölmerülő piaci árakról értesítés. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, évnegyedre 1 ft 50 kr. o. ért.

és ezor piaszter ígérétevel a pogány táborba kémlelére küldő, és ezen ármány által került ki az összeütközést. Ezen alajbeg ugyanis estvefelé egy pogány öltözetet magára vévén néhány magyarul tudó mozlimmal a pogányok táborába lopódzott, és éjjel több lónak bekóját leszedvén a sátrak közé eresztette. Ugyanekkor fennhangon hiabálni kezdé: „Im jön a vezér mit álltok?” mely kiáltásait társai több oldalról ismételték, és ezzel a cselet nem sejtő pogányokat felriasztván futásnak indították. — Hogy a határvidéki mozlimok, kik a hitetlenek nyelvét érték több ily csint kivihettek nem egészen a lehetetlenségek sorába tartozik. — Naszupaszadeh innét Budának indult s a sereget elbocsátván Szalib basát Bányalukára, Bekir basát Temesvárra küldé.

Bekir basa kivégeztetése.

Naszupaszadeh a portán tett jelentése által a bünt Bekir basa vállaira tölta, a miért is ez utóbbinak befogadása megparancsoltván a kapydsik a basát Temesvárt megfogták, nehéz lánczokra verték és kocsin Stambulba hozták. A szegény Bekir basa mindég csak azt mondá „Ha csak a padisah engemet is kihallgatna, hisz én a baj forrását megmutatnám.” De őt kérdésre sem vonták és a nagy uri dívánba érkeztekör rögtön lenyakaztatták.

A boldogult mirakbóri rangból a basaságra emeltetett, és hosszú szolgálatban öszült szép tapasztaltságu férfi vala. Busznai helytartó is volt, de az isten végezlét sietteté, a miért is ily csodálatos halállal mult ki. A temesvári helytartóság Ali basa és ezután Haszan basára ruházott. Naszupaszadeh is Budáról elmozdítottat és helyébe Muza basa mint másodikban e hivatalra emeltetett. Ez utóbbinak kinevezetése, minthogy alatta többször győzedelmeskedvén személyiségét is boldog befolyásnak tartották, az egész seregbe örvendítőleg hatott; Naszupaszadeh is lassan Stambulba érkezett, kiméletet és elnézést nyervén az erzerumi kerületbe a georgiai határszélekre küldtetett. E történet írója (Naima) jegyzésül még e következtőt említi:

„Betlen István midőn Budára menekülve Hüszsein basa segélyét igénybe vette volna, egy az erdélyi nagykötől keletkezett hamis nyomadványt is bemutatott a tartalommal: Mi Betlent királyunknak akarjuk. Rákóczy országunkat erőszakosan kezére kerítette, a miért is az ő letétetését és Betlen beigtatását kérjük.” — Ezen iratott Hüszsein basa egy könnyelmű és kiesapongó jelleméről ismeretes, Belgrádi Ateszi Mohammed nevű hűbéresevel Stambulba küldé, hol a nagyuri személy elébe kerültve Zülfikár az akkori tolmács a basa eljárását ugyan helyeselte, de az iratot hamisanak nyilváníttta. A tolmács kimondása eleinte hitlen nem talált és Ateszi M. sajbólieskedvén így szólt: „Uram! adj felhatálmazást Betlent trónjára visszaigatni, én e fejekkel lakolni akarok, ha azon Rákóczy nevezett átkozottat jól meg nem verem.” — A fermán kiszolgáltatásnak e volt az oka, és azért is most a vállalat szerencsétlen kimenetele után Ateszi kérdőre vonatott és Kara Ali által kivégeztetett.

T Á R C Z A .

ERDÉLYORSZÁGI VISZONYOK.

Rákóczi fölépte.

Naima Tarikhi török történetíró után fordította:
VAMBERY ARMIN.

(Folytatás.)

A pogányok magyar szokás szerint csapatjaikat ökörszav formájában felállítván, mint disznó-csoportok hüzelegtek és kosztandás neví diszáikkal rohanván nagy hűvvel összeütközének. Eleinte a mozlim rendek hátráltak, és sok igazhívó martyrhalállal kimúlt, de a basákra támaszkodván Allah! Allah! kiáltásokkal ujra neki bátorodtak, és számtalan puskagolyót szórtak az ellenség szemébe. A jól megtrtkított hitelen csapatok azonnal megfordultak, és a jancsárok kettőzetett golyózápora által futásra kényszerítettek. — Bethlen István és az őt követő 5—600 hitetlen, a mint tudatik, egyik karukra egy fehér kendőt kötöttek, hogy a csatatéren az ellenséges pogányoktól megkülönböztethessenek. Ez Rákóczyznak alighogy tudára esett, midőn maga és emberei is egy fehér kendőt felkötvén, a betleniek közé elegyedtek, mely utóbbiak rájuk nem ismervén, — azaz társaiknak tarták, és ellenök kikelni eszök ágába se jutott. A rákóczyak azonban rögtön a betlenekre estek, és nagyobb részét lekoncolták. — Ez az esemény 1046 dik év Dsemazilt-ével negyediken mintegy dél felé történt. — Igaz, ezen alkalommal sok mozlim katoná vértanui halállal kimúlt, de a pogányoktól még is több mint két ezren a földet mardosták és az igaz hívők még is a pogányokat visszalökték, ugy hogyha tovább üldözik, egyetlen egy lélek sem menekülhetett volna.

Az éj beálltakor a két ellenfél az öldökléssel fölhangya a mozlimok helyükön megálltak, a pogányok vad futásnak eredtek.

Az ürdögök intézkedéséből ugyanekkor több gonosz ember és gyáva pinaszok azon hirt kezdtek terjesztgetni, miszerint Rákóczy egy éjjeli rohammal az izlam táborn meglepni készül. E hir a katonáknál rémületet szült és bonyoldalmakra szolgált okul. A szerdát a sereget így biztatta: „A katonáknak ily esetben, még ha az ellenség megtámadása kétségkívül is, fölötté szükséges, hogy az elszórákodástól ovakodva éjjel szoros egységben rendületlenül megálljanak. Mostanára nézve pedig képezhethet, hogy az imint megveretett, futásnak indult ellenség csak ugy hamarjában visszafordulhasson.” — Bekir basának e szavai az egész táborra bátorítólag hatni látszottak, de menekülése ő maga a sátrak és podgyász mögé húzódni akarván, a vigasztalás szavát csak hangoztatta, midőn az igazhívők e szókkal: „A szerdát megszökött” csapat csapatokkal elválván gyáva futásnak indultak. Hasztalan volt nekik kiabálni „Itt van a basa, ő nem hátrál”, de ők halál félelméből és ször-

nyí iedtséggel, lovaik- és podgyászokat ott helytt hagyván zubatag sebességgel megfutamodtak. A basa e történetek láttára visszahúzódsra kényszerítette a sátrak mögé vonult. Kodsa Szefer beg, ki ezekről hírt adott, beszéli, hogy az örök gondviselésnek tetszett azon éjjel mindenütt rémületes félelmet terjesztetni, a sereg egyes csapatokba vagy egészen elszórvá reggelig azon rengeteg vadonban bujdosott. Hajnalkor a fáradság és álomtalanság győrtötte igazhívők kalauzok nélkül a cserjék és bokrok földte ismeretlen helyeken bolyongtak, mig egy fenéktelen mocsárhoz érve ismét visszatérni kényszerítettek. Kik ugy esetlegesen vagy kalauzoktól vezetvén a nevezett révhöz értek, azok szerencsésen a táborban megjelentek; a révre nem akadók és elkeseredettségből a mocsárba vágatók nagyobb részt vagy gyalog vagy lovastól elcsúszva megmenthetlenül elveszték vala. — Ez alkalommal fölötté sok mozlim éltét vesztette, a viszamaradtakat a hitetlenek, ugyanazok, kik harács-kötelezettségünk alatt állottak, összefogdosták és egészen kirabolva Rákóczy embereinek kezére adták, az ellentállók pedig irtalmatlanul lekonzoltattak. — Szóval igen kevesen menekülhettek, az igazhívő seregnek egy jó része vértanuhallállal kimúlt, egy másik része a mocsárokban elült, és csak egyes gazdagok nagy váltságösszegek által menekültek.

E zürzavarból menekülő basák Naszupasa Zadekhez a táborba érkezvén az eseményeket elbeszélék, a mire a basa az ellenség megveretésén örömtől szünelt, a visszatérő basáknak diszruhákat osztogatott; mindamellett Bekir basát mint a ki gyáva futása által e szenyfoltot és bitangot okozta, legfeketébb színekkel a padisah előtt festette le. Ő maga innét Lippának ment és a Maros tulsó partján táborozott, hogy a még mindig egyenként érkező, a rémület és nyomor bélyegét viselő igazhívők a táborhoz csatlakozhassanak.

Rákóczy az izlám seregnek e helyzetéről tudósítván, ő az előbb megveretett, most vágyait még inkább felcsigázta, egy nehéz lovas csapatot szervezvén, egyenesen Lippa vára alá indult. Az igazhívők közt többen azonnal összeütközni akartak, de a vezér a tusát személyesen akarván megkezezeni, szigorúan megtiltotta, hogy senki se merjen a Maroson átkelni és az ellenséghez közeledni. Esetlegesen azon éjjel nagy záporosó szakadt le az égből és az egész táj meglábolhatlan sártengerre vált. A pogány táborban (mely Bekir basa vezérlésé jelele másának tekintetű) egyszerre a hir „jön a vezér” terjengeni kezdett, és a hitetlenek rut zavarba hozva futásnak eredtek. — Az erről tudósított hitbajnokok most a Maroson átkeltek, és mily nagy volt a meglepetésük, midőn a sok visszahagyott fegyver, hadiszerszámok, sátrak és más egyéb bolmokra akadtak? A pogányok oly sebességgel szöktek vala meg, hogy még a bor- és pálinkával telt hordók, a nyáron elkészült sültetek, tyukok- és más étkeket is anélkül, hogy hozzá nyulhattak volna ott visszahagyott kényszerítettettek.

Nemelyek azt mondják, hogy Naszupaszadeh egy a hadiesel tanában igen is jártas férfiú egy a pogányok különféle nyelveit jól értő Alaj beget (ezredes) előhivatott

— A nagy-szebeni löporraktárból 6000 töltény elfütt. Ki orozta el? nem tudható. Azonban a gyanu az öre esik.

— Haynald Lajos erdélyi kath. püspök 8 nmlga a pápának 1000, az erdélyi szegényebb cath. papok gyámoltására 700, a bükkszázi kath. egyháznak 200, s az árviz-károsultaknak 300 frtot ajándékozott.

— Beküldetett szerkesztőségünkhez: „Magyar Postaszabkönyv”, írta Guzman Dénes és „Das ungarische Wechselgeset”, írta A. M. P. második javított kiadás.

— Az „Ausztriával vagy anélkül” című röpiratról a pesti lapok azt állítják, hogy az Vida Károly hátrahagyott műve lenne.

— A lapokban fölmertülven azon hír, hogy egy izraelita ügyvédjelölt a királyi tábla által ügyvédi vizsgára nem bocsátástól volna, egyszersmind említés tétetik az ez ügybeni szavazatokról is, s ki van emelve, hogy a felbocsátás mellett három ülnök s egy ítélőmester szavazott, (lásd „Korunk” 44. sz.) természetesen, hogy ez ugyanazon ítélőmester ur lehetett, ki az izraeliták irnokul már azelőtt fel fogadta. De ez alkalomból azon megjegyzés küldetett hozzánk, mikép a másik ítélőmester Gálfalvi ur, a mióta a tábláról elnöki engedelmekkel eltávoztott volt, az óta többnyire gyöngélgédké egészege miatt a tábla ülésesein nem vesz részt, és így belátárolag a fönnebb említett kérdésben sem volt alkalma szavazni.

— Felhívás. Kolozsvári olajgyár-tulajdonos és kereskedő Kiss Mór ur a mult hét folytán egy nyilatkozványt adott be hozzánk, melyben kijelenté, hogy miután a közte és a hazai repecztermelők közt 4 évre kötött szerződés a mult évben lejárt — ezen reá nézve hátrányos egyezkedést megújítani nem szándéka, — egyszersmind azonban némely pontozatokat közölt velem, melyek mellett a repecztermelőkkel újból szerződni hajlandó volna. Nem tartjuk maga helyén Kiss Mór ur állításait és erősegeit ez uttal taglaln. Meg vagyunk győződve, hogy különösen helyi viszonyaink közt az olajgyáros érdekei is csupán a repecztermelők méltányos követeléseinek kielégítése által biztosíthatók; azonban szükségesséknél itéljük, hogy hazai földmivelésünkre nagy fontossággal bíró e tárgyban repecztermelőink, több oldalról megfontolással bíró, mennyire lehet, együttes elhatározásra jussanak. Ez okból tisztelettel kérem fel e haza repecztermelőit, miszerint folyó martius hó 31-én délelőtt 11 órakor a b. Jósika Lajos ö mlga házánál levő casino nagy termében megjelenni sziveskedjenek, hogy ott a tisztelt igazgatóság engedelmével a fennemlített tárgyban értekezlet tartatassék. Kolozsvárt, mart. 22-én Id. gr. Teleki Domokos.

— A „S. C.” írja: A magyar országgyűlésnek újból összehívására vonatkozólag a minisztertanács érett megfontolással után elállott attól, hogy hivatalos nyilatkozat tétessék közte aziránt, miért nem rendeltetett el a magyar országgyűlésre az új választások. Az egyik miniszter abbéli javaslata, hogy a megyei bizottmányok ismét hivassanak össze, s azon szemlehez képest, melyet tanusítani fognak, az országgyűlés elrendeltesék vagy nem, — a minisztertanács helyeslését nem nyerte meg. Az egész ügy tehát bizonytalan időre el lön halasztva.

— Az angol királynő mart. 15-én tette le a frogmorei kertben, Angolországban levő gyermekei s az udvari személyzet jelenlétében, azon mauzoleum alapkövét, melyben a hgférj s idővel a királynő holt teteme is elhelyeztetik. Az alapkövet következő felirattal van el látva: „A Viktoria királynőtől nagy és jó férje emlékére állított épületnek alapkövetétele az Ur 1862-ik évének mart. 15-ikén történt. Aldottak, kik az Urban nyugszanak!” A királynő kezdetben azt óhajta, hogy az alapkövetetel anyja, a kenti hgnő halálának első évfordulati napján történjék. Minthogy azonban az vasárnapra esett, előtte való nap, szombaton eszközöltetett. Az épület bevezető Humbert építésze, Albert hg fekvő helyzetben alakítandó szobra b. Marobetti szobrászra van bízva. — A királynő még mindig zárközött életet él, s a minisztereken kívül alig fogad el valakit. Midőn Vindsorba érkezett, 4 leányával felkeresé a kápolnát, hol a sirbolt van. A bejáratot elzáró márványlapra koszort helyeztek s az oltár előtt hosszabb ideig imádkoztak. Harmadnapra ismét megjelentek a kápolnában, hogy az elhervadt virágokat újjabbakkal cseréljék fel.

— Azon lakomán, mely a francia korona-herceg születésnapján az „enfants des troupes”-oknak adatott, 185 katonagyermek volt jelen, közöttük a Magentánál elbultt Espinasse tbf fia. E lakománál bordóit, pezsgőt, és kávéit ittak, dalokat énekeltek a császár és császárné, valamint a császári hg tiszteletére. A hg nő kísérete, melyet f. hó 17-én férfi-környezet váltott fel, e lakomán még jelen volt.

— A genfi tön közelebb vihar dühöngött, mely pompás természeti látvánnyal lepte meg a savoyard partokat. Evian mellett, az albónai kastélykertben a vihar ugyanis a legmagasabb fák fölé emelte a habokat, s mint hogy a csöppek a nagy hideg miatt rögtön megfagytak, az egész kert kristály-lemezzel lön bevonva, melynél diszebb csoportokat az „Ezerégj” tündérregék írása sem álmódhatott. A jégvirágok koszorú a napsugárban fénylő tündéri világításban ragyogtak. A pompás látvány számos nézőt csalt a kertbe.

— Máriássy Ágoston, volt sárosmegyei orsz. képviselő elhunyt. Temetése folyó hó 16-án Aboson ment végbe; a temetésen jelen voltak egykori képviselői, tiszt- és kortársai, s Eperjes minden osztályu lakosai nagy számmal, kik áldottak az elhunyt emlékére.

— Nógrád megyében Szécsén mellett török sirokat fedeztek fel.

— Sebestyén Gábor a „Sürgöny”-ben kocisképezde felállítását indítványozza.

— Pesten folyó évi február hóban 198 pár kelt össze.

— Segesvár alantabb fekvő részeit az ottan folyó patak elöntötte.

— Gróf Bernstorff a most lelépő porosz külügy-miniszterről irt egy következő adoma, mely a gróf Bécsben tartózkodása alkalmából veszi eredetét, sok olvasónkat érdekelné fogja s adaléku szolgálhat Bernstorff gróf jellemzéséhez. A gróf, ki egy régi mecklenburgi családból szá-

mazott, igen büszke elődeire, s nem szalasztott el egy alkalmat sem, hogy nemessége régiségre ne utalt volna. De a gróf e mellett merev s elfogult protestáns is, s midőn egy ízben Bécs egyik szalonjában a vallásokról folyt a beszéd, a katolicizmus elleni gyűlöletétől ily nyilatkozatra ragadtatá magát: „Soha egy Bernstorff sem volt s nem is lesz katolikus!” A szelleműs H. grófne! szűl. Sp. grófhölgy, mosolyogva válaszolá: „De kedves gróf, hogy csalódhatik az ember; én a bernstorffokat régi családnak tartottam, s most hallom ön szájából, hogy azok csak a reformáció utáni időszakból valók, tehát mindenesetre újabbak; oh, mint csalódhatik az ember!”

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, mart. 15. Az alsóház ülésében Freelandnak a törökországi reformokra vonatkozó interpellációjára Layard részletesen előadván a most uralkodó szultán által létesített reform-rendszabályokat, megjegyezé, hogy a török pénzügy gyökerében a rothadásnak semmi nyoma sem létezik, s a létező zavarok pusztán rossz kormányzatból s tapasztalat-hiányból erednek. Szerinte a török birodalom helyzete s minősége senkinek sem jogosít föl, azt „beteg ember”-nek nevezni. Ellenkezőleg ez ország kereskedése rendkívül tetemes, s szinte bátoratlan lendületre képes; míg az adók N.-Britannia adóinak csak 1/6-át teszik. A külföldi adósság 14 millió fr. st.-nél nem megy többre; s az attól fizetendő kamatok nem haladják meg az évi állam-bevételnek 1/2-át. Szerinte ez igen örvendetes ügyállás; s a legújabbban Angolországgal kötött kereskedelmi szerződés hihetőleg rendkívül lendületet adand a két ország közti közlekedésnek.

Ezután Kirmaird a spanyolorzági protestánsok üldözését említvén fel, azt kérdi a külügyek titkáráról: minő lépéseket tett az angol kormány a gályarabságra ítelt Matamoros megkegyelmeztetésének kieszközölése iránt s vajjon a madridi angol követ kapott e valami ígéretet az iránt, hogy az angol kormány előterjesztései nem fognak siker nélkül maradni? Erre Palmerston lord azt válaszolta, hogy az angol kormány ez ügyben tett véleménynyilvánítása hihetőleg nem leendő minden hatás nélkül Spanyolországra nézve; azonban közbenjárását még eddig nem koronázta óhajtott siker. A spanyolok — ugymond — nemest tulajdonokkal s lovagias érzülettel bíró nép, azonban fejedelmük még nagyon a papáság befolyása alatt áll. A kormány is őszintén óhajt tőrelmet gyakorolni; azonban kevés hatalma van, saját óhajtsa szerinti eljárásra. Mindazáltal az angol kormány semmi fáradságot sem fog kímélni, hogy az üldözöttek szabadon bocsátását kieszközölje.

Az „A. A. Ztg.” londoni levelezője szerint Palmerston lord már nyíltan bevallotta volna azon nézetét, hogy Ausztriát mind ki-mind befelé erősíteni kell, mert ettől függ Európa békéje. Ez elvből kiindulva oly előterjesztéseket tett Parisban és Turinban, melyek semmi kétséget nem hagynak fen az iránt, hogy ha Ausztria akár a várnégyszeg, akár az adriai tenger felől megtámadtatnék, Anglia ezt egyenesen önmaga ellen intézett megtámadásnak fogná tekinteni. A „Botschafter” erre azt jegyzi meg, hogy a nemes lord ismeretes köpeny-forgatásai által gyanakodóvá tett közönség nem sok hitelt ad a fenebbi közleménynek. Azonban másfelől, ugymond, az sem lehetlen, hogy az öreg ur végre jó utra tért s belátta, hogy Angliának érdekében áll Ausztria felé közeledni, miután ez egyedüli biztos szövetségese a szátazföldön.

Franciaország. Páris, martius 18. Benedetti és Lavalette mindketten arra működnek, hogy Romában valamely erőlyes lépés tétessék. „A dolog meg van érve” így ír Lavalette; Benedetti pedig azt mutatgja, hogy Olaszország érdekében mulhatatlann történni kell valaminek, ha azt nem akarják, hogy Ratazzinak a forradalmi párt ellen minden erőfeszítései meg ne hiúsuljanak. Franciaország diplomatiái önkénytesei és rendkívüli ügynökei is, kik igen számosan utaznak Olaszországban, erőlyesebb politika mellett nyilatkoznak. Romában a néphangulat oly aggasztó, hogy ha a francziák tovább is ott maradnak, könnyen kitörésre, sőt ezekkel összeütközésre is mehet a dolog. Merode óhajta egy ily eshetőséget s Lavalette ugylátszik fél, hogy Goyon sem egészen idegen arra hatni, hogy egy ily összeütközés történjék. Lavalette és Goyon ketten nyugtít semmi esetre sem maradhatnak Romában.

Egy másik párisi tudósítás szerint Lavalettét várják Romából Párisba. A képviselőházban pedig az a hír keringett, hogy Persigny különös küldetéssel Szt.-Pétervárra fogna menni, Walewsky pedig egy követi állomást foglalna el, a mely még nincs megnevezve. Mindezen diplomatai mozgalmak azon sajátságos indokát gyanítják, hogy a kellemetlen belhelyzetnek és hangulatnak villámháritót alkalmazzanak kifelé. Thouvenel a külhatalmakhoz sürgőnyt intézett, melyben Görögországot illetőleg is a bé nem avatkozás ugyanazon elvét állítja fel, mint Olaszországra nézve történt. A levantei vizeken állomásozó hajóraj parancsnoka rendeletet kapott, hogy a görög partok felé evező hajók kikötését se elő ne segítse, se ne akadályozza.

A párisi polgári törvényesség előtt egy sajátságos per foly. Midőn Garibaldi Nápoly elleni hadjáratára indult, 30,000 szuronyhívelet rendelt meg Párisban. Az események gyorsabban haladtak, mint hitte volna, s mire a szuronytökök elküldettek, Garibaldi már visszatért Caprerába. Sem ő, sem a turini kormány nem akarták a szuronytököket kifizetni. A szállítók ez utóbbit fogták perbe s a törvényssék valósággal el is ítélte Victor Emanuel kormányát, hogy a 30,000 szuronytök árát fizesse meg.

Olaszország. Turin, mart. 15. A „Perseveranza” Cavour és Antonelli közt váltott leveleket tesz közzé, melyeknek egyikében a bibornok ugy nyilatkozik, hogy ő ben sölég meg van győződve a szentszék és a turini kormány közti egyezség szükségességéről. „A szentszék — ezek a bibornok szavai — semmit sem várhat idegen szuronytököktől. Ha szinte kétségtelen idegen segély érkeznek is, az egyház mégis függő és lealázott helyzetben maradna, míg az új erőre kapott olasz nemzet kebelében ismét visszazakpaná régi fényét. E

fölött az egyetértés Ausztriát Velence feladására kényszeríté, mi sok vért fogna megkímélni.” Egy oly időpontban — jegyzi meg a „P. Ll.” turini tudósítója — midőn a francia kormány új közvetítő javaslattal készül Romában fel lépni, mindenesetre érdekes felfedezés, hogy volt idő, midőn a bibornok államtitkár, Cavour gróffal szemben, nem tartotta oly lehetlennek engedményeket adni a világi hatalmat illetőleg, mint közelebből Lavalette irányában tevő.

Turin, mart. 19. Az „Italia” szerint azon hír terjedt el, hogy Farini a külügyi tárczát elvállalja.

Németország. Berlin, mart. 20. A mai „Stern Ztg.” terjedelmes vezércikket közöl, melynek veleje következő:

A miniszterváltozás és a kamra feloszlataása benső szükség volt. A kamra azon föltétellel szűltetett, hogy a kormány nyal megbasonlása jöjön. Már a választási eljárás erre mutatott. A választók tömegében már az elvakultság jelei mutatkoztak, szenvedélyes hajlam gyakorlatilag kivétel nélkül iránt oly férfiak előtérbe hozása által, kiknek politikai programja eltekintve Poroszország monarchikus hagyományaitól, az 1848- és 1849-ki mozgalmakhoz közeledik, továbbá a tervezett hadseregreform elleni jelszó szerinti felszólalás, melyet az uralkodó bölcsesége tanácsosaival egyetértőleg Poroszország nagyhatalmi állásának mulasztatlan föltételül határozta meg. Ily auspiciumok alatt jött össze a ház s születése átkán kelle megbuknia. Hogy kedvező, az ország és koronának megfelelő választásokra legyen kilátás, akkor a tervnélküli haladás igazgatását meg kell állítani, mely az utóbbi választásoknál befolyást gyakorolt; a kormány ezéja iránti kétkedést meg kell szüntetni, s azon véleménynek elejét venni, hogy az egyes miniszter ellen intézett ellenzéket a koronának pártolnia kell. Az új kabinet földadata lesz, a közvéleményt fölvilágosítani mind e pontokra nézve; arra kellend sulyt fektetnie, hogy magas érdekű ügyek forognak kérdésben, arról t. i. vajjon a korona hatalma a kormánynál maradjon-e, vagy a képviselőházra ruháztassék. Az új ministerium programja nem lesz más mint az, melyet a király 1858-ki nov. 8-án tartott beszédében kimondott; ezentul is minden egészeséges reformnak, minden tartós fejlődésnek utját egyengetni fogja. A vezércikk így végződik: A porosz nép annak idejében meg fog emlékezni azon órára, hogy a haladás zászlóját eddig egy nagylelkű király vitte előre s minden más, hasonló fölratu zászlónak a követést megtiltja.

A „N. Nachr.” a fönnebbi távsürgőnyt következő észrevétellel kíséri: Poroszország tehát egy határozott lépést tön a reactio érdekében. Ez által mindenesetre a mozgalomnak „élére” állott — egy hátráló mozgalomnak. Az országnak lesz ideje és alkalma tisztába jöni a felől, vajjon a népképviselő volt többsége megfelelt-e vagy nem a népeség kívánatainak és érdekeinek.

A „Nat. Ztg.” jelenti: A kereskedelmi szerződés Franciaországgal holnap itt betegeztetik azon fenhagyással, hogy ha némely vámegyleti államok ellene szólnának, ez esetben a kereskedelmi szerződés 1866. év január havában fogna Francia- és Poroszország közt végleg érvénybe lépni.

Törökország. A „Sch. Corr.” írja: A török hadparancsnokok által Montenegro ellen tett erőlyes rendszabályok következtében nagy izgatottság uralkodik Szerbiában és különösen Belgrádban. Itt ugy látszik, csak arra várnak, hogy a törökök Grahovonál átlépjék a montenegroi határt, s ehez képest fognak a szerbek is cselekedni. E tényekre vonatkozólag a leghitelesebb források után állíthatjuk, hogy Belgrádban és a felizgatott szláv tartományokban jelenleg az orosz befolyás a túluralkodó. Ennek következtében a szerb kormány és a belgrádi orosz consul között szokatlannul élénk érintkezés van, s biztosan állíthatjuk, hogy az orosz konszusz első titkára, Doskalow ur, igen fontos sürgönyöket hozott Balabine ur számára.

Egy mart. 20 káról szóló zarái távirat szerint a törökök kémszemlélt tartottak Grob felé s azután ismét visszahúzódtak állomásaikra. A felkelők is tartják állásaikat Setiniczta mellett s a Grahovo feletti magaslatokon, valamint összeköttetésüket Sutturinával, honnan erősítést várnak.

A „Botschafter”-nek írják Boszniából: Semmi kétség többé, hogy Szerbia készült, és hatalmas beittést akar megkísérteni Boszniába. Sőt egy kiáltványt is emlegetnek, melyet állítólag Mihály herceg intézett volna a bosznjakokhoz. Másrésről a rajhák ugy el vannak készülve, hogy a fölkelés az első jelre mindenesetre kitör. Nem titok többé, hogy a mozgalmat Szerbia vezeti, s hogy a görög szertartásu papok a kersztény rajhákat megesketik, hogy Szerbiához törhetlen hűséggel ragaszkodjanak.

Görögország. Syra, mart. 17. A kir. csapatok a rendet kelyreállították. A Kydno ellen oly czéall indult felkelők, hogy a foglyokat kiszabadítsák, „Amalie” kir. fregát által megtámadtatván, visszanyomattak a szigetre s a csata után megadták magukat. Athenébe küldöttség érkezett Naupliából, a királytól kegyelmet kért.

A „P. Ll.” egy bécsi tudósítása szerint e hó 19-ikén ismét nyugtalanító hírek érkeztek Görögországból.

Mexiko. Veraacruz, február 21. Prim tábornoknak találkozása volt Dobladoval Salodadban. Értekezéstük eredménye reményt nyújt a békés megoldásra. A „Diario Marino” szerint Orizababan két mexikói miniszter és a szövetségesek közt alkudozások folynak. A szövetségesek Orizabát, Cordobát és Tehuacanot egességi szempontból elfoglalják. Ha az alkudozásnak, egyenletlenség következtében, félben kellene szakadni, a szövetségesek visszahúzódnak előbbi állomásaikra. Mihelyt a szövetségesek előnyomulnak a nevezett városok felé, a mexikói lobogó Veraacruzban és S. Juan d’Ulloa-ban az angol, francia és spanyol zászló mellé azonnal ki fog tűzteni. Ha az alkudozás rossz eredménnyel végződik, a mexikoiak ígérk, hogy a szövetségesek kóródást kímélni és oltalmazni fogják. A szövetségesek rövid időn elindulnak az ország belseje felé.

Franciaországból egy szállító hajó 500 ember, 120 ló és 1000 tonna teherrel közelebből indult Mexikoba. Hír szerint az ottani francia fegyveres erőt egy egész dandárra akarják szaporítani.

Ujjabbak. Herczeg Windischgrätz tábornagy a hó 21-én esti 11 órakor meghalt. Temetése szerdán lesz.

— Turin, mart. 20. Azon hír, mintha Farini külügyminiszterre nevezetett volna, alaptalan. A külügyi tárczával Torreata marquist kínálták meg, ki azonban azt se el nem fogadta, se vissza nem utasította. Azon esetre, ha elfogadná, Cordoba az igazságügyet Confortinak fogná átadni.

— Turin, mart. 21. A mai „Opinione“ jelenti: Richard százados 18 emberrel a 8-dik serezből Croco rablócsapata által Bovino mellett megöltetett.

— Páris, mart. 21. A törvényhozó testületben a teljes felirat 244 szavazattal 9 ellen elfogadott. A francia kormány nem engedi, hogy a romai megszálló csapat tisztjei, a nápolyi királytól, Gaeta bevétele után kapott rendjeleket elfogadják.

— Brüsszel, mart. 22. A mai „Indep.“ írja: Franciaországban miniszter változások vannak kilátásban. Walewski londoni követ, Chevreau belügyminiszter lenne.

— Uj-York, mart. 6. A külföldi levelezett nagy

számmal összpontosítják magukat a Potomac alvirkén, s a potomaci hadtest az utóbbi szaporodás után tetemesen erősült. A washingtoni francia követ laka mult éjjel földig leégett. A követség minden irományai hamuvá lettek.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről
Martius 24-én: Nemzeti kölesön 84.—. 5 % Metalliques 70.—. Bank-részvény 824.—. Hitel-részvény 202.10. Váltó Londonra 136.70. Ezüst 135.25. Arany 6.47 1/2.
Martius 21-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 71.—. Erdélyi 67.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(545)
Sz. 4697. 1862.

Hirdetmény.

(3—3)

Az erdélyi cs. kir. pénzügy-igazgatóság részéről ezennel közhirre tetetik, hogy a folyó 1862-ik év április hava 9-ik napján d. e. 9 órakor, a szászvárosi kerületi pénzügy-igazgatóságnál, Fehérvár közelében az Ompoly vize mellett felállított hidvám állomásnak folyó év majus 1-sőjétől, az 1864-ik év october hava utolsó napjáig leendő haszonbérbe adása végett, egy újabb nyilvános árverés fog tartatni, a mi végett írásbeli ajánlatok is, ha azok a kellő bantpénzzel ellátva lesznek és folyó év április hava 9-éig az árverés kezdetével bezárólag oda benyújtatik, el fognak fogadtatni.

A kikialtási ár egy egész évre: 1627 ft-ra osztt. értékben határozottat, a leteendő bantpénz pedig a biztosítéki összegben, a hatod- vagy negyed részével a megtartási árnak a szerint, a mint a megtartó a haszonbéri összeget havankint előre, vagy pedig utólagosan szándékozik fizetni, és ezt akár egy cs. kir. kaszánál befizetni, és az erről kapandó nyugtát az írásbeli ajánlatához mellékelni, akár pedig, ha személyesen szándékozik megjelenni, az árverés elkezdése előtt, akár készpénzben, akár pedig állam-kötelezvényekben, a folyam ában letenni lehet.

Az említett utvánál a vám-illeték az I. -ső osztály szerint egy ígás marháért 2 kr. Egy hajtott nehéz marháért — — — — — 1 „ „ „ könnyű — — — — — 1/2 „ o. ér.

Az említett haszonbéri összegben kívül tartozik a haszon-bérlő, az ott állandalmi költségben felállított vámbáz használatáért, házber fejében 44 ft 46 kroat osztr. ért. havonként előre fizetendő részletekben fizetni.

A közelebbi árverési és haszonbéri feltételek, a rendes hivatali órák alatt, az országos pénzügy-igazgatóság, valamint a szászvárosi kerület. pénzügy-igazgatóság kiadó hivatalában és a fehérvári pénzü-űrségi biztosságnál, megtekinthetők.

A cs. kir. országos pénzügy-igazgatóságtól, N.-Szebenben, martius hava 3-ikán 1862-ben.

NEM HIVATALOS.

(551)

Főlszólítás.

(1—1)

A Nyárad-szentlászlói birtokos urak kéretnek, a „Berek“ nevű hely iránti kérdés felett tartandó értekezésre, jövő az az **április hónap 5-ik napján délutáni 2 órára**, alól írtnak Nyárad-szent-lászlói lakházához személyesen, vagy meghatalmazottjuk által, mulhatatlanul megjelenni.

Nyárad-Szent-László, martius 18 1862.

Balla József, birtokossági közmeghatalmazott.

(435)

Németország legelső orvosi egyetemei által megvizsgált, mindennemű fájdalommal ellen hasznosnak elősmert és a magas cs. kir. helytartóságtól hasznossága miatt engedményezett **VEBER-féle**

Általános KÖSZVÉNYGYOLCS

mint legelső, legbiztosabb, gyorsan és csálhatatlanul segítő óvszer mindennemű köszvény, hüls, görcs, oldalnyílalás, dagadt tagok, kifeczamodások és podagra ellen, csomagokban használati utasítással 1 ft. 5 kr, megegyeszer oly erős, súlyosb fájdalommal ellen 2 ft. 10 o. é. nem különben a híres párisi általános **taapsz** minden lehető sebnemek, fagydagatok és tyukszemek ellen. **Egy tégely** használati utasítással 35 kr. o. é.

A valódi kapható:

Kolozsvártt gyógyszerész Wolff János urnál és Wendler J. örökösénél; Tordán: gyógyszerész Wolff Gábor urnál; Segesvártt: Misselbacher J. B. urnál; Károly-Fejervártt: Wagner János urnál; Beszterczen Dietrich és Fleischer uraknál.

(449) 25/3 1862. (5—8) VIRÁGGYANTA (BLÜTHENHARZ) a haziállatok terméketlensége ellen,

mint: ménlovak, kanczák, bikák, tehenek, disznók, juhok és kecskék. A vele eszközölt kísérletek folytán mindig biztosan hat, s azért legjobban ajánlható. A raktárnok uraknál e szer jóságáról számos bizonyítványok állnak megtekintésre.

Továbbá:

Királyi porosz és a királyi szász miniszterium engedélyével.

Az utánzástól mint-és bélyeg tilalom által törvényesen megóva.

KORNEUBURGI MARHAPOR

lovak, szarvasmarhák és juhok számára

jónak találva több évi kísérletek által s egyszersmind a porosz király ő Felsége löistálóiában, ő Felségének vezérőrnagya s főlovásmestere ő nagyméltósága meghagyása folytán Willisen ur sokszoros próbáinál, dr. Knauer I. osztályu gyógyszerész és az összes királyi istállók főlovorsa elismerése szerint,—mindig:

LONÁL: torok-mirigy, bélgörcs, étvágyhiány eseteinél, s különösen a lónak teljes épségben s tilzesen tartására.

SZARVASMARHÁNÁL: a vérteljesnél s a tehenek felpuffadásánál (szeles has), kevés, vagy rozsz tejelésnél, melynek minősége ennek használata után meglepőleg javul,—tüdőbajknál; bornyuzás alatt ennek teheneknél alkalmazása igen előnyös, valamint a gyöngö borjuk is láthatólag fejlődnek ennek beadása miatt.

JUHNÁL: máj-metely elhárítására, az altest rothadásánál s más bajainál, hol a tehetlenséget tönkre teszi.

Kapható valódi minőségben:

Kolozsvártt: Wolff J. gyógyszer.; Szebenben: Zóher F.; Dézszen: Krémer Samu; Nagyban: Popp S.; Szász-Régenben: Ditrich és Wagner; Tordán: Welits Gábor uraknál.

(365)

(11—11)

A Triesti kir. szab. ugynevezett

Azzienza assecuratrice

(az osztrák állam legrégibb ily nemű biztosító intézete 4 millio alaptőkével ezúttben) **biztosít:**

1. az emberi életre, még pedig egész vagy fél jutalék mellett, nyereségy oszaltalékkal, vagy kölesön jogezimmetl;
 2. kiházásitási kiállításokat és későbbkori gondozást;
 3. bizonyos tulajd. esetekben;
 4. bizonyos évenkénti jutalmakba határozott jövedelemre;
 5. tűz- és jég-károsodási esetekre.
- Magyar és német nyelven részletes tervrajz, ugy szintén mindennemű igényelhető felvilágosítás — kívánatra — mindenkinél készséggel szolgáltatnak. Levél által irányzott kérdésekre megfelelőleg válaszoltatnak. A tartományokba ügyvivők vannak felállítva. Erdélyre nézve központi ügyiroda van Kolozsvártt belső monostoruteza óvárba menő szegleten, az Apor-féle épületben 1-ső emelet 40-dik szám alatt.

STRIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvártt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelytt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelytt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

A magyarnyelv szótára.

A magyar tudományos akadémia megbizásából készítették Czuczor Gergely és Fogarasi János, magy. t. akadémiai rendes tagok.

I. I. A—Általvér. Ára 1 ft,

Sárkány fogak.

Humoristikai gyűjtemény, írta a Garabonczás Diák. Illustrálva 46 képpel. Ára 60 kr.

Józsika Miklós munkái.

UJ FOLYAM I—IV.

JŐ A TATÁR.

Regény, 4 kötet. Ára 3 ft 20 kr.

Austriával-e vagy a nélkül?

Második öszinte szó a magyar nemzethez.

A „Restauratio vagy Revolutio“ szerzőjétől. Ára 50 kr.

Rákóczy Ferencz életéhez.

Zágoni Mikos Melemen törökországi levelei.

A szerző saját kéziratából, életrajzi értekezéssel közli Toldy Ferencz.

2 kötet, ára 1 ft 50 kr.

(548)

25/3 1862

(2—6)

A vegy-gyógyszerészeti elvek alapján legmondosabb és biztosabban készített GYÓGYSZERES SZAPPANOK,

melyek sokszerű tudomány s vizsgálatok s gyakorlati használatok öröndetes eredményei által jónak bizonyultak be, következő tizenkét különböző nemei teljes biztossággal ajánlat-hatnak szintugy az orvos uraknak, valamint a segélyt igénylő közönségnek:

darabja utasítással együtt o. é. kr. darabja utasítással együtt o. é. kr.
Hamiblag-szappan görv bajnál . . . 55 Kátrány-szappan, bőrhámladéknál . . . 35
Irla-szappan, idült bőrbajknál . . . 35 Halmájzsir-szappan, aszkóránál . . . 35
Terpentin-szappan, benuásoknál . . . 35 Epe-szappan, bőrtisztatlanságoknál . . . 35
Benzoe-szappan, bőrkeményégnél . . . 40 Kén-szappan, bőrkütegeknél . . . 35
Kámfor-szappan, csuzos bajoknál . . . 35 Rozmarin-szappan, erősítőmosdászhoz . . . 35
Kaniblag-szappan, elvült kütegeknél . . . 45 Könlegeg-szappan keményedésnél . . . 35

Az ezen szappanokhoz mellékelt utasításokban elő vannak adva azon külöi öző módok, melyek szerint ezen gyógyszerek legcélszerűbben használatnak, valamint azon különféleség is, melyben a gyakorlatilag helyesnek talált szappanforma által rég bebizonyult hatásuk fokozatával értékők neveltethetők: mert a szappanforma az, mi nemcsak a szenvedőnek a külső szerek használatát könnyebbíti, hanem az orvosnak is az ily szerek hatályosb s általánosb alkalmazását lehetővé teszi.

A gyógyszeres szappanok csak 2 1/2 obon nehézségű darabokban adtnak el s hivatalosan letett függvényeik mindkét végükön pecséttel vannak ellátva.

Egyedüli raktár Kolozsvártt: **WOLFF J. és KHUDY J.** gyógyszer. uraknál. Vidéken az ösmeretes bizományos uraknál.

